

DANICA.



CERKVEN ČASOPIS ZA SLOVENSKE POKRAJINE.

Molitev za domovino.

Bože očetov mojih, kralj nebes in zemlje, k Tebi vznášam svojo gorečo molitev za blagor svoje domovine in svojega naroda.

Tvoj sveti blagoslov je dvignil mojo domovino, ko je od sovražnikov potrla ihtela, nadahnil je z močjo in osvežil z razumom srčne in junaške bojavnike njene in povznesel ubožico, ki se je pogrezala v pozabo, zopet na slavno stopinjo med narodi — o kako se Ti zahvaljujem zato. Bože moj, prosim Te z vso svojo vnemo, da bi Tvoj sveti blagoslov počival nad ljubljeno domovino, dokler bode stal v njej kamen na kamenu, in nad dragim narodom, dokler ne umolkne njegovega govora jezik.

Blagoslovi, Bože, mojo domovino, ko jo poljublja pomlad bude jo iz zimskega spanja, odevaje jo z mladim zelenjem; blagoslovi jo, ko so s prijetno vonjavo napolnjeni njeni lesovi in gaji in prepolni ptičjega žgolenja. Blagoslovi, Bože, mojo domovino, kadar zoré njena polja in njive in njeni prebivalci v potu svojega obraza spravljajo pridelke v svoje domove. Blagoslovi, Bože, domovino mojo, ko zavlada jesen v njej in se šibi drevje in trtje pod zreli sadovi. Blagoslovi, Bože, domovino mojo tudi tedaj, ko pokriva snežena preproga njene gore in lesove in koče, razsejane po njej kakor zvezde po nebu.

Tvoj sveti blagoslov vnidi v dvore bogatinov, da jim nagne srca k dobrotnosti in usmiljenju; naj se ne ogne praga borne

koče, da oblaži njene gospodarje, ki jim je ta kočica edino bogastvo; najde naj pa tudi one siromake, ki ne vedo, kam naj bi položili svojo glavo.

Ne zapuščaj, Gospod, tega naroda, čegar kri je moja kri in čegar srca vtrip je tudi moj vtrip; čuvaj ga, straži ga, obvaruj ga vsega zla in vsakoršne pogube.

Ne daj, da bi vzniknili kdaj v njem prepiri in domači razpori. Čuvaj ga zlih nakan njegovih neprijateljev in dodeli, da išče in najde svojo srečo edino le v slogi, bratovski ljubezni in v popolnem miru.

Zaneti v naših srcih in v srcih vsega naroda pravo, čisto ljubezen do domovine, da vsi ljubimo svojo rojstveno zemljo kakor majko in roditeljico svojo in da smo vsak hip gotovi popolnoma posvetiti njeni službi svoje moči, svojega duha in svoj razum.

Razsvetli s svojo milostjo, Gospod, tudi one izgubljene duše, ki se sramujejo jezika svojih dedov in ne čislajo te drage dedščine naših očetov; privedi jih na srce naše skupne matere in prestvari jih v njene dobre otroke.

Z roso Tvojega blagoslova, vsemogočni Bože, pokropljena naj zablesti moja domovina v majnikovi krasoti. Venec gorskih vrhov ji bodi krona, šepetajoči zeleni lesovi — bogati lasje in srebropene reke — krasni trakovi vežoč našo skupno ljubezen — in kadar pojdemo složno, bratovsko na skupno delo bodisi na polju in na vrtih in v lesenih kočah, bodisi tam, kjer se razlagajo vede in umetnosti, tedaj se vzpne moja domo-

vina na prestol med narodi in zablišči med njimi kakor demant med kremenjem.

O daj, dobrotljivi Bože, da postanem s svojim rodoljubnim delovanjem dika svoji domovini in si tako zaslužim miren počitek v njenem krilu. Dodeli mi tudi milost, da se vdostojim po brezmadežnem, vzorno krščanskem življenju v tej domovini vstopiti kdaj v domovino vseh narodov vesoljnega sveta. Amen.

Ta krasna molitev je potekla iz peresa ne — naravnost iz srca velikega rodoljuba in pisatelja češkega klecanskega kapelana Václava Beneša Trebizskega, ki je preminil komaj petintrideset let star predmalone dvajsetimi leti v Marijinih Toplicah na Češkem. Svojemu narodu je podal divne povesti, povzete iz slavne zgodovine češke, a ostavil mu je tudi lepo zbirko cerkvenih govorov — njegove postne govore je prinesel pred nedavnim časom „Duhovni Pastir“ poslovenjene — in prekrasen, žal, da nedovršen molitvenik „Pomněnky“, ki se nahaja sedaj v rokah slehrne češke rodoljubke. Iz te zlate knjige se je na posebnem lističu ponatisnila gorinja „Molitev za domovino“ s pisateljevo podobo spredaj in se razširila v nebrojnih izvodih po vsej češki domovini. Naj bi se vdomačila tudi med nami in priklicala z nebes blagoslov in mir, ki ga tako živo potrebuje naša nesrečna slovenska domovina. E.

I. nedelja po sv. treh kraljih.

Ali nista vedela, da moram v tem biti, kar je mojega Očeta? (Luk. 2.).

Domača hiša: očetova, materina hiša — kako ljuba beseda, kako milega spominja to ime. Ljubo doma, kedor ga ima.

Otrok do starišev domu pohiti, če se mu na poti kaj neprijetnega pripeti. Odrastli se še tako rad vrača pod svoj rojstveni krov. Kolikrat uprav ob pretečenih praznikih hitite vi odraščeni do starišev domu, akopram ste si že pred davnim vstanovili bili zunaj očetove hiše svojih lastnih bivališč.

In če je kedo prišel po svoji dobri glavi in svojem dobrem srcu daleč naprej, da je postal velik gospod — mirnega pristana očetove hiše, tega ni v stanu pozabiti in večkrat ga vidimo, kako dohaja v to priprosto selišče, kjer ga spominja tako živo že vse nekedanjih najlepših nedolžnostnih dni.

Kakor v vsem, izgled nam je božje dete Jezus tudi v tem. Mladenič hiti sem v svoje in svojega nebeškega Očeta bivališče — v tempelj in način njega vedenja v njem naj nam je merodajen za vse naše življenje.

Božje dete Jezusa v templju pred očmi, premislimo danes: kako se napak vedejo sem ter tje kristijanije v božjih vežah in kako nam ne bo posnemati taci izglede.

*

Čuditi se nam je veličastvu templja, ki ga je bil pozidal Salomon edinemu Bogu. Množica ljudstva mu je pripravljala cedrovine na libanonskem pogorju in lomilo ter obdelavalo se je težko kamenje temu čudapolnemu stvoru človeškega uma in človeške dlani. In to je trpelo sedem let, dokler ni bila postavljena velikanska stavba — če se je kedaj smela katera tako zvati: res vredno bivališče živemu Bogu. Veliko beremo v sv. poročilih o slovesnostih posvečevanja in kakošno vedenje da je bilo zaukazano izvoljenemu ljudstvu v teh svetih prostorijah in kakošno zabranjeno.

In če čudeč se takemu naporovanju vprašamo: Ali se je pripravljaj ta tempelj za osebno božjo pričujočnost? — odgovarjati nam je: Nikakor ne; le skrinja zaveze se shrani v njem, tabli božjih zapovedi, nekoliko čudapolne hrane „mane“ in Aronova palica. Vender pa najmodrejši vseh kraljev s tako skrbljivostjo, z bogastvom, zbranim od vseh strani poziduje tak tempelj Bogu. — Kaj še le bi bil moral včiniti Salomon — tako prihaja na misel vsakemu izmed nas — ko bi se bil namenil Bog osebno bivati v tem templju, kakor je to v naših krščanskih cerkvah? Če je Gospod sam govoril o tem templju po noči do kralja Salomona: „Zakaj izvolil in posvetil sem to

mesto, da bode tam moje ime na vekomaj in moje oči in moje srce za vselej" (II. Kron. 7, 16) — kaj vse bi mu bil še obljubljal, da je Salomona tempelj to, kar so naše cerkve.

A ne le Judje so se bližali s takim spoštovanjem do svojega templja in niti vstopati niso smeli do najsvetejših oddelkov v njem.

Poglejmo še tudi drugovercev in njihovega vedenja na svojih svetih krajih.

Čisto neizobražena paganska ljudstva so častila svojim bogovom posvečene kraje na nenavaden način.

Latinski pisalec Tacit (de more Germ.) pripoveduje o nekem nejeverskem ljudstvu stare Germanije, da nikogar ni pustilo v gozd, kjer je častilo svoje bogove, razun zvezanimi rokami. To pa zato, da bi ne bil nevedoma česa pokončal ali pa vzel seboj iz svetega kraja.

Iz Meke, kjer časte Mohamedani ostanke svojega proroka Mohameda, odhajajo še dandanes s tako resnobo, da si dolgo časa ne upajo nikamor drugam vpreti svojih oči, ki so tako srečne bile, da so gledale grob velikega proroka.

Tako torej ne le Judje, nego tudi veliko pod njimi stoječi častilci mnogih bogov na svojih jim posvečenih sv. krajih.

A kakošnega vedenja pa, dragi, opazujemo mi v svojih edinemu Bogu posvečenih krščanskih cerkvah?

Kolikrat se razgovarjajo prišleci tu pričo živega Boga ne misleč njegove osebne pričujočnosti pazeč le na to, da jih ne vidi kedo. Velikrat jim pa tudi tega ni mar in njihovo brezstidno vedenje v cerkvah je enako onemu, kjer se je v zbirališčih za svetno razvedrovanje sošlo mnogo ljudi.

Takim nespodobno se vedočim obiskovalcem Gospodnjih cerkvá kliče sv. Ivan Zlatousti karajoče jih besede: „Kralj je tu v cerkvi pričujoč ter svoje ljudstvo pregledujoč — a ti se posmehovati upaš pred njegovimi očmi!“ Mogoče je, da ta, ki mu ni mar poslušati v cerkvi božje besede; ki se ne pogovarja tu v posvečenem božjem kraju s svojim Bogom, ki se vede nedostojno ob najsvetejšem daru — lahko mo-

goče je, da je brez pregrehe došel v cerkev, a ne zapusti je pa ne brez pregrehe: ker se je svojim napak vedenjem zameril bil Bogu.

Ko bi ti, dragi, hotel kaj premišljevati ali delati, ne bilo bi ti ljubo, da razgrajajo drugi krog tebe in so ti v zmotnjavo. Ko bi poleg tebe kakemu višemu od tebe bilo tehtnih opravkov, ne upal bi se ga motiti z govorjenjem, smejanjem, razgrajanjem. — Glej, dragi, v krščanski cerkvi pa ni le velik gospod; Gospod gospodov, vladar nebes in zemlje je tu osebno v psv. zakramentu nazoč. Zato lahko opazuješ, kako lepo se redni kristijanje znajo vesti tu vpričo živega Boga. Ni jim oziranja na okrog, ne govorjenja, ne posmehovanja, ne briganja se za druge — oko in duša jim stremi gori na višave. Dostojnejši nego v vsaki imenitni družbi se trudijo tu biti; saj imenitna družba so le — ljudje; v cerkvi pa biva — božje veličanstvo.

* * *

Sveti papež Štefan je začul nekoč med svojim cerkvenim opraviлом nedostojno govorjenje. Kar nenadoma se obrne do nespodobnežev svareč: „Kakošno vedenje! Se li ne bojite onega, ki je iz templja izgnal nerodne kupčevalce?“ — A nam, dragi, naj je v cerkvah za pouk tudi današnja povest o detetu Jezusu v jeruzalemskem templju. Da je le dalje časa tu pri svojem Očetu: zastane, posluša, povprašuje in odgovarja, in spoštovati se ga uče pismouki — stari možje. Rodnikoma pa, ki sta ga radostna našla v hiši njegovega Očeta, zakliče bodrilno vprašanje, ki naj nam v cerkvi bivajočim nikoli ne izgine iz spominja: „Ali nista vedela, da moram v tem biti, kar je mojega Očeta?“ Amen.

K. š. duhovni svetnik
Andrej Drobnič,
župnik in dekan.

Spominji na umrlega prijatelja.

Kakor v jeseni strupena slana mori zelenje, pada z dreves list za listom; tako padajo drug za drugim v grob stari, po napornem delu vtrujeni, onemogli duhovniki. In zopet je pred nekaj

meseci enega izmed naših zaslužnih pastirjev vzela nemila smrt. Andreja Drobniča, vnetega duhovnika, ljubeznivega, dobrega sobrata in prijatelja so nam nedavno pokopali na bloškem pokopališču. Staremu, zvestemu prijatelju, katerega sem od svoje prve mladosti spoštoval in ljubil, na katerega me veže toliko lepih spominjev, čegar moski, kremeniti značaj in blago, za vse dobro in lepo vneto srce, ni poznal nihče bolje od mene, nepozabnemu Drobniču, naj bodo posvečene te vrstice. Bodo naj mu namesto nadgrobnega venca.

V bloški župniji na Notranjskem stoji na prijaznem, s sadnim drevjem obraščenem griču mala vas Radlek; to je rojstni kraj pokojnega Drobniča. Oče mu je bil premožen kmetovalec in krčmar. Oba, oče in mati, sta bila pobožna, skrbna in značajna, vzor dobrih roditeljev. Mladi njihov deček, Andrejec, je hodil v domačo šolo, ter je kazal nenavadno bistro glavico, tako da se je zelo prikupil tedanjemu bloškemu župniku Andreju Svetlinu. Lahko je župnik Svetlin pregovoril imovitega očeta Drobniča, da je dal svojega sinka v 4. normalni razred in potem v latinske šole v Ljubljano. Po dobro dovršenih gimnazijskih in modroslovnih razredih, se je moral živahni, veseli, zelo nadarjeni mladenič odločiti, na katero pot življenja naj stopi. Mlademu Andreju ni bilo težko izbrati si stan. Saj je bil vedno veren, pobožen, prijatelj duhovnom, ljubljeneč svojega župnika, pri katerem je kakor dijak preživel večidel počitnic. Vpoštevati je pa tudi moral željo svoje dobre, iskreno ljubljene matere, ki je hrepenela po tem, da bi videla svojega dragega sinka mašnika pred Gospodovim oltarjem. Stopil je torej v ljubljansko semenisce. Vesel in srečen je bil, da se mu je izpolnila srčna želja, da je sprejet v stan, v katerem mu bo mogoče delovati v dušni in telesni blagor svojih rojakov, a tudi zato je bil vesel, ker je vedel, kako zadovoljni in osrečeni so mu bili ob tem roditelji. Po dobro, deloma prav dobro dovršenih bogoslovnih študijah je Drobniča mašnika posvetil knežkoš Anton Alojzij Wolf 26. julija 1851. Poslan je bil v svojo prvo službo v Trnovo ob Ilirski Bistrici, k blagemu župniku in dekanu Antonu Grašiču.

Vesel je bil mladi kapelan te službe, saj mu je bilo ljudstvo in kraj in sploh vse dobro znano. Župnik bloški, Andrej Svetlin, je bil nam-

reč med tem, ko je bil Drobnič dijak, postal župnik in dekan trnovski; in v Trnovo je sedaj vabil Drobniča na počitnice. Rad je zahajal tje, kjer se je omikaval in izobraževal na strani vrlega dekana. Dekan se je pa kratkočasil, ko mu je vedno veseli Drobnič s svojim prijetnim krepkim glasom zapel marsikako veselo pesem, ter jo blagoglasno spremljal z gvitaro. Mimogrede naj omenjam, da dekan Svetlin ni ostal dolgo v Trnovem. Župnikovi dohodki so bili tu takrat pičli, in v nobeni razmeri s stroški, posebno ker je bil mož gostoljuben, pregostoljuben. Da si bi svoje slabe finance izboljšal, in ker je bil izvrsten duhovnik, podelili so mu jako dobro dotirano župnijo leskovsko, kamor se je preselil. Naslednik mu je bil imenovan žerovski župnik Anton Grašič, rojen Naklanec, ki je 25 let izvrstno pastiroval v Trnovem. Ta mož je z veseljem, ljubeznjivo sprejel mladega kapelana, o katerem je bil slišal le pohvalnih glasov.

Dekanu in ljudstvu se je v kratkem času zelo priljubil novi zgodnik, saj je bil pa Drobnič tudi vzoren duhoven, nevtruden v službi, postrežljiv in prijazen z vsakim, dober govornik in izvrsten pevec. Dekan Grašič, ki je bil sam jako dober pevec in je spadal zraven gorjanskega župnika Karola Tedeskega po zatrdilu mojstra Gregorija Riharja med Riharjeve najboljše učence, je silno rad imel kapelana Drobniča. Večkrat sta zapela kako lepo pesem, katerih je pa takrat še zelo malo bilo. Na veliki teden sta se pa posebno skrbno in marljivo pripravljala za cerkveno petje.

Učiteljeval je takrat v Trnovem nepozabni Leopold Belar, Ljubljancanom dobro znani šolski vodija, dober organist in skladatelj. Ta učitelj starega kremena je bil vse svoje življenje Drobničev iskren prijatelj. Pogostoma je zahajal v župnišče ter se o prostih urah prijetno zabaval z dekanom in z zgodnikom.

Blizu dve leti je Drobnič tukaj pastiroval, in žalost je zavladala, ko se je izvedelo, da je zgodnik preložen, in da kmalo odpotuje iz Trnovega. Ni mi treba omenjati, da je bilo po njem žal posebno dobremu župniku Grašič-u. Kako rad je bival Drobnič v Trnovem, razvida se iz tega, da je mož še kot starček tako pogostoma in tako rad govoril o svojem prvem pastirovanju v trnovski župniji.

Preselil se je iz Trnovega na Trato nad Poljanami. O njegovem bivanju na Trati ni ome-

njati kaj posebnega. Le toliko se spominjam, da mi je Drobnič pripovedoval, kako je bil jako zadovoljen tudi na Trati. Moji sošolci-bogoslovci, kateri so bili iz tistega kraja in iz okolice, pa so mi pripovedovali, kako marljivo in vzorno je Drobnič tam pastiroval v najlepši slogi s svojim župnikom, in da je bil pri župljanih zaradi prijaznosti in postrežljivosti zelo priljubljen. Ni čuda, da so tega duhovnika dobro spoznali tudi v Ljubljani v škofijstvu ter ga želeli imeti v Ljubljani.

L. Bile.

Leon XIII.

Bolezen in smrt.

(Konec.)

Dasi je tudi Leon na sebi iskusi minljivost sveta — bode pa neumrljiv: neumrljiv v svojih besedah, neumrljiv v svojih delih, nedosežen morda v svojih uspehih.

Niti vse razgrudeči čas, niti bodoči vek ne bodo zamogli izbrisati imena velikega Leona XIII. iz vrste največih mož, ker jih je vladalo kedaj.

•

Ob Leonu XIII. so se izpolnile besede proroka Malahije (2, 5—7): Moja zaveza z njim je bila življenje in mir; in dal sem mu strah in se me je bal, in se je tresel pred mojim imenom. Postava resnice je bila v njegovih ustnicah. V miru in v pravici je hodil z menoj in veliko jih je odvrnil od krivice. Zakaž duhovne ustnice naj ohranijo učenost in postava naj se išče iz njegovih ust, ker angelj je je Gospoda, vojskinih trum."

In kar je sv. Duh o velikem duhovnu po Sirahu govoril kedaj, to se je izpolnilo nad Leonom XIII. „Skrbel je za svoje ljudstvo. Kakor se sveti zgodnja Danica sredi megle in kakor polna luna ob svojih dneh, in kakor solnce v svoji svetlobi; tako se je on svetil v božjem templju. Kakor svetel ogenj, kakor rodovitna oljika, kakor cipresa, ki se vzdiga na kvišku: tak je bil on, kedar je častno oblačilo oblekel in je bil napravljen z vso lepoto. Kedar je šel do svetega altarja, dajal je čast sveti obleki. In je vzdignil svoje roke nad vse zbirališče Izrael-

lovih otrok, da je izkazal Bogu čast, svojimi ustnicami in se razveselil v njegovem imenu." (Sir. 50.)

Papež Leon XIII. počivaj v miru!

Župnik A. Kummer.

Iz domovine.

Popotni spominj na Dolensko.

„Lepa naša domovina."

Hrvatska nar. pesem.

Srce človeško je pa res čudna stvar. Vsakemu je prirojeno to, da hrepeni po — razvedrenju. A vrsta teh razvedrenj je mnogo mnogo. Zato je pač naš slavní pesnik Miroslav Vilhar izumel prav dober izraz, namreč: „Vsaka svojo žvrgoli!" V resnici žvrgoleva vsak svojo; na koliko variacij pa, to razmotravati ni moj namen. Povedati le hočem kaj je prirojeno moji malenkosti, to namreč: da silno rada sfrči, kakor pravimo „kam v svet". In o tem pripoveduje potem rada še tudi drugim, kar je rodilo že marsikateri popotpis.

Poskusimo se še z naslednjim.

V jutro 6. avgusta l. 1903. me je gnalo iz Ljubljane proti vshodu. Kakor prvo postojanko odbral sem si bil Litijo, kjer naj se je vršila uprav tisti dan glavna letna skupščina med našim narodom sploh znane družbe sv. Cirila in Metoda. Nadejal sem se torej, da na kolodvoru najdem mnogo vdeležnikov od blizu in iz raznih daljav. Žal, da me je nekoliko goljufalo to pričakovanje. Morebiti se je za to zborovanje imenovano leto delala premajhna reklama. Po drugi strani je pa zadnje čase že res toliko zborovanj, shodov, veselí, raznih obletic i. dr., da človek res na zadnje ne more biti vsemu kos. Saj tudi ni časa za prepogostne izlete; brez tako zvanega „drobiža" se pa tudi človek ne more podajati vsak hip tja v svet. Moja malenkost je bila danes vendar pripravljena za odhod, in ob pol 7. uri je oddrdral vlak z nami s kolodvora. Velika pavova noga Ljubljane in njene sprelepe okolice je pač, — da tako rečem: njena sitna megla, ki zabranjuje človeku zlasti o jutrih krasen razgled na vse strani. In tudi to jutro za las ni bilo bolje. Oziraje se po obližju sem videl, kako so tla vsa prekrizana z železnimi tiri, in res: kar čudo imenujem to, da se še večkrat ob vlakih ne pripeti kaka nesreča. A na desni roki je bil razgled v kljub megle

vender toliko prost, da je bila videti lepo popravljena in prenovljena. Št. Peterska cerkev, gluhonemnica, ki je živi spominj varčnosti in umnega denarnega gospodstva rajn. ribniškega dekana, Ignacija Holzapfel-a ter še drugih dobrotnikov. Koj onkraj gluhonemnice je nova deželna bolnišnica, pozidana v novošegnem, tako zvanem paviljonskem zistemu, da je zgradjeno namreč za vsako vrsto bolezni svoje lastno, drug od drugega ločeno poslopje. Kmalu naprej doli je tudi nova vojaska bolnišnica, ki je pa postavljena morebiti vender preblizo mesta. Tem zgradbam se pridružuje Vodmat, rekli bi: novo ljubljansko predmestje, ki postaja od dne do dne večje. Sploh kaže ta izhodna stran Ljubljane čez dalje več novih zgradb in če bo šlo še kaj let tako naprej, vtegne postati ljubljansko predmestje tudi še Polje (Devica Marija v polju). — Le grede smo pridrdali tudi do tega kraja, ki se nam kaže oddaljen od železnice le kak streljaj. Na svetu pač res vse kmalu mine. Bili so časi, ko me je prijetna osoda dolga leta vedno na Belo nedeljo, radi ondotnega cerkvenega blagoslovljenja privedla v gostje na ta mični kraj. Tudi „Poljska nedelja“ je radi te slovesnosti znano ime. Lepa župna cerkev poljska se je ponašala z marsčim, kar jej je bilo v odliko. Zlasti mi je omenjati harmonično vbranih krasnih zvonov, katere je vlil dobro znani zvonar Hilzer v Dunajskem Novem mestu. Ta livarna je nam Slovencem vsled tega velika dobrotnica, ker nam je naklonila, da je cena brona, ali bolje rečeno: naših zvonov zdaj zdatno niža, nego takrat, ko so si jih naše duhovnije naročevale edino le iz Ljubljane. — Žal, da je hudi potres l. 1895. prizadejal osobito poljski župniji in zlasti njeni župni cerkvi velikanske škode. Skoraj popolnoma je bila zrušena. Da je zamogla vstati iz razvalin predelana, malo da ne: čisto nova, z dvema stolpoma, to je velika zaslug njenega nekedajnega bivšega župnika, Martina Pajk-a. Hvale vredna varčnost in umno gospodarstvo njegovo je dolga leta po njegovi smrti rodilo sad, ki se sedajnikom kaže v obliki prezidane prelepe župne cerkve poljske.

Zalog nam je bila na naši vožnji prva postaja. Ta vas je zdaj priprost, neznaten kraj; vedno manj pa nas je takih, ki pomnimo, kako na daleč poznan je bil nekedaj. Pred časi južne železnice v naši deželi je bila Sava takorekoč glavna cesta, ki je vezala našo gorensko stran z dolensko; da,

še več: našo deželo s Hrvatijo, Slavonijo, Banatom in podunavskimi deželami. Kar je šlo blaga od nas navzdol v imenovane dežele, vozilo se je izvzemši dolensko stran po večjem od Zaloga naprej po Savi v podolgastih, tako zvanih „ladijah“. Nasprotno in še v dokaj večjem razmerju pa so se po tej vodeni cesti dovažali pridelki ondotnih dežel v naše kraje. Navzdol tak promet ni prizadeval posebnih trudov in stroškov; kajti navzdol teče voda zlasti v normalnem stanju gladko. A z veliko večjimi težavami je šla vožnja navzgor; t. j. od spodnjih krajev do Zaloga. Ladije so morali vleči z vpreženo živino. Zato je bil ob desnem bregu Save tik nje skozi in skozi celo od Siska gori vravnan pot, po katerem je korakala živina, ki je vlačila težka bremena v ladije naloženega blaga. Vino se je vozilo, kakor sedaj, v velikih sodih (bariglah). Še dokaj več se je pripeljalo od tam gori raznovrstnega žita, zlasti pšenice, koruze in rži. To pa je bilo pospravljeno ne v vreče, nego v velike sode, imenovali so jih „lajte“, katere so potem vozili iz Zaloga v ljubljanske žitnice. Št. Peterska cesta je bila takrat mnogokrat vsa polna in zagnetena takih voz. Zdaj je vse to, kaj pa dá, prenehalo; tudi zgor omenjenega pota ob desnem bregu Save ni več, le tu in tam se sledijo še njegovi ostanki. Edino, kar je od te vodne vožnje ostalo, je to, da k večjemu o jesenih kak vinski trgovec vozi še prazne vinske sode po tej vodni cesti navzdol. Težko blago voziti navzgor pa ni več moč. Če bi se kedo tega veseliti zamogel, nebi bila to uboga živina, ki je baje ob omenjenih vožnjah pretrpela neizrekljivo tepenja, trpenja in muk.

Nadučitelj Jos. Levičnik.

(Dalje pride).

Z r n j e.

Redovnica rešiteljica živinja. V spodnjih Pocernicah na Češkem biva na graščini barona Adalberta Derceny strežnica bolnikom Marija Leonarda iz reda sivih sestra. Ko se je šla dne 14. septembra 1903. sprehajat v bližino ribnjaka, čula je od tod klic na pomoč. Ob enem je zagledala v ribnjaku mladega moža, ki je bil v nevarnosti, da utone. Hitro potegne plašč raz sebe, hiti tje,

kjer je bil vnesrečenec, vrže mu konec plašča ter privleče onemoglega, ki se je oprijel plašča, do kraja. Rešeni je bil dvajsetletni črevljarski pomočnik Frančišek J. iz Žitkova ob Pragi doma. Hotel je radi bede izvršiti samomor. Graščak Derceny je velikodušno podaril življenja sitemu suho obleko in denarni prispevek. Čin redovnice, ki je znala v hitrosti vkreniti to, kar je bilo edino pravo, so ondi splošno občudovali. Mi pa končujemo s sv. Pavlom: „Ljubezen je iznajdljiva, dobrotljiva, požrtvovalna.“

Župnik A. Kummer.

Otrok-mučenik.

Bilo je leta 1622. Na Japonskem je vladalo strašno preganjanje kristijanov. 22. septembra imenovanega leta, obsodi krvoločni cesar Ksogun 52 kristijanov na smrt. Te žrtve krutega cesarja so peljali na višavo blizu mesta Nangasaki. Tukaj naj bi bili spoznavalci pravega Boga deloma sežgani, deloma obglavljeni. Med poslednjimi je bila tudi žena iz Portugalskega, ki je imela štiritletnega sinčka Ignacija po imenu. Tega otroka je krstil leto prej jezuit Spinola, kateri je bil tudi med temi obsojenimi kristijani.

Ko so pripravljali služabniki les in druge potrebne reči, opominjal je duhovni oče obsojene naj so vstrajni kazoč jim plačilo, ki jih čaka. Med govorom opazi Portugalko. Ker pa ne vidi otroka, vpraša se skrbjo, kje da ga ima. Da bi žena pomirila misijonarjevo skrb prime svojega otroka, ki se je stiskal k njej z obema rokama, povzdigne ga proti očetu in mu reče: „Glejte, častiti oče, tu je moje ljubo dete. Najdražji zaklad, ki sem ga prejela od Boga, je ta moj sin in zato ga hočem vrniti Bogu. On danes z menoj umrje in to ga tako veseli.“ Po teh besedah se obrne skrbna mati do malega Ignacija in mu pravi: „Poglej, predrago moje dete, tam so tvoj oče, ki so te prenovili v božjega otroka, hiti do njih in prosí jih blagoslova!“

Po teh maternih besedah povzdigne ta nedolžni angeljček svoje čiste ročice proti nebu, ter prosí, milo prosí očeta Spinola, da bi mu podelil svoj zadnji blagoslov. Oče stori to med tem, ko jokajo celo mnogi pagani.

Ko je bilo vse pripravljeno za izvršitev obsodbe, začeli so kristijane moriti. Tri glave so že padle pred noge nedolžnega otroka. Toda Ignacij se ni bal, in se ni tresel; mirno je pričakoval smrti. Četrta glava pade in ta glava je bila njegove matere. Ignacij vidi to njemu tako drago glavo; vidi zaprte oči, ki so ga tolikokrat tako milo pogledovale, a ne joka. Mirno se pripravi na smrt, lepo zavije srajčicoj ter sklone vrat pod rabeljnov meč. Rabelj zamahne in peta glava odleti, — bila je glava nedolžnega Ignacija, glava otroka-mučenca.

O. G.

Ljubljanska škofijska kronika.

Zamenjala sta svoji župniji z dovoljenjem kompetentnih oblastev v. č. gg.: Anton Bercè, župnik v Boštanju in Frančišek Hiersche, župnik na Sori.

Podeljeni sta bili župniji: Zapogec g. Ivanu Kalan, stolnemu vikarju in kapelanu v Ljubljani; Ljubno v. č. g. Gašparju Vilman, župniku v Kolovratu.

Kanonično vmeščeni so bili vv. in č. gg.: Anton Antončič na župnijo Ihan dne 25. novembra 1903; Anton Bercè na župnijo Soro in Frančišek Hiersche na župnijo Boštanj dne 30. novembra 1903; Frančišek Traven na župnijo Sodražico dne 10. decembra 1903.

Premeščeni so bili č. gg. Valentin Oblak iz Borovnice v Šent-Jurij za Kranjem; Jakob Ogrizek iz Vrem v Borovnico; Matej Kos, kapelan v Crkljah, je bil nameščen za župnega vpravitelja ondi.

Začasna pokojnina je dovoljena vv. č. gospodoma Frančišku Mekinec, bivšemu župniku v Ihanu in Ivanu Godec, župniku na Lipoglavem.

Umrli je v tukajšnjem „Leonišču“ duhovnik lavantinske škofije preč. g. Matej Slekovec, kn.-šk. konzistorijalni svetnik in umirovljeni župnik od Sv. Marka niže Ptuja, dne 15. decembra 1903.

Priporoča se v molitev č. gg. duhovnim sobratom.

Po „Ljublj. škof. listu“ 1903. št. X. 24. dec. 1903.

Vabilo na „Daničino“ naročbo za l. 1904.

„Danica“ je zagledala beli dan petek 20. februarja 1903. Obiskala Vas je po obljubi v 52. številkah, kojih zadnja se Vam danes nudi v roko.

Po obljubi Vam je „Danica“ to leto izkazovala velikost in lepoto katoliške cerkve ter razodevala v njej čudna pota božje previdnosti. Donašala Vam je slovenskih pastirskih listov. V vezani in nevezani besedi Vam je vtrjevala ljubezen do Boga, do njegovih svetnikov, do vidnih Kristovih namestnikov: zamrlega Leona XIII. in v novo izvoljenega Pija X.

Trudila se je vžarjati Vam ljubezen in vtrjevati Vas v ljubezni do vernega slovenskega rodu in do slovenske domovine. Zato Vas je vodila tako rada v pobožno domačo prošlost nazaj in Vam v poučnih in razvedrilnih slikah stavila pred oči to, kar se je v minulih časih godilo na vaših tleh.

Zavzemala je strogo avstrijsko stalo učeč Vas spoštovati vsako oblast.

Donašala Vam je osnutkov cerkvenih govorov nedeljo za nedeljo ter praznik za praznikom in več nego te obljubljene si načrte — tudi obširneje pridige ste brali v njej.

Ni zanemarjala bogoslovskega polja, niti raznovrstnih znanosti in umetnosti, ki so dika človeškega duha in ga vodijo do Boga.

Domačim in tujim novicam — cerkvenim ali pa zvezanim s cerkvenim življenjem — je rada odpirala svoje predale skrbeč tem potem ohraniti domači zgodovini kar vtegne zanimati kedaj posebno še naših zanimcev.

Mar jej je bilo tega, da postane nekak rodbinski list krščanstvo ljubečih slovenskih hiš. Na to je namreč merila vsa njena nabožna, poučna in tudi zabavajoča Vas tvarina.

Kako je „Danica“ zadostovala tej svoji nalogi, ni naša — nego je Vaša sodba. Sodba — Vaša; dobra vest — naša!

Ker je pa „Danica“ to popisano Vam polje obedelujoči edin slovenski list, zanašamo se, da jej ostanete zvesti dosednji čč. naročniki in da jej pridobivate novih.

Ostati namreč hoče v prihodnosti, kar in kakor je bila, le vpopolnila bi rada to, kar je nepopolnega bilo. Zato jej je tudi vsem Vašim dobrohotnim svetom odprto uho.

Spravljajte pa „Danico“ list za listom. Vezan „Daničin“ letnik naj Vam leži potem v sobah na Vaših mizah. Od tod pogosto v roko jemljite to „Danico“: Vi, stariši, in Vaši otroci.

*

Konečno pristrčno zahvalo Vam — po Bogu nadarjenim „Daničinim“ čč. pisalcem ter pisalkam. Zahvalo Vam zato, kar ste storili letos; zahvalo Vam, da od prvega do zadnjega, od prve do zadnje hočete našemu najplemenitejšemu delu zvesti ostati tudi z naprej.

Zahvalo Vam čč. naročnikom in „Daničinim“ bralcem in bralkam.

Vsem Vam, dragi, ljubega zdravja — dušnega in telesnega — v novem 1904. letu; vsem Vam vsestranske sreče ter božjega obilega blagoslova iz nebes.

Ljubljana, 24. decembra 1903.

Tomo Zupan,

vrednik, lastnik in založnik.

„Danica“ izhaja vsak petek na celi poli in velja po pošti za vse leto 6 kron, za pol leta 3 krone, za četrt leta 1 krono 50 vin. Zunaj Avstrije velja za vse leto 7 kron; za Ameriko 9 kron. Ako bi bil petek praznik, izide „Danica“ dan poprej.

V Ljubljani se dobivajo posamezne številke po 10 vinarjev v tabakarni: Makso Brusovi, pred škofijo 12.